

"עשרה מי יודע?"

כך שרנו ממש לא מזמן, בליל הסדר... ומהי התשובה?

"עשרה דיברא!" - עשרת הדיברות!

עכשיו, לאחר שבעה שבועות של ספירת העומר, מפסח ועד הלום, הגענו ליעד - לחג מתן תורה

בו קיבלנו במעמד הר סיני את עשרת הדיברות, עשרת החוקים שהם היסוד למוסר האנושי.

בחג הזה יש לכולנו הזדמנות להתחבר אליהם מחדש ולגלות את המסר הרלוונטי שלהם לנו ולמשפחתנו.

הכנו עבורכם הצעה למסורת משפחתית חדשה, סביב שולחן החג:

"הגדת שבועות"

אתם מוזמנים לקרוא, לדון, לשיר ולפעול סביב התכנים של עשרת הדברות

קדימה מתחילים!

מה צריך להכין?

כא סעודת חג חגיגית

כא 4 כוסות יין/מיץ לכל משתתף

כא הגדת שבועות מודפסת

שבועות fun

קבלו מאתנו כמה הצעות מדייקות ואשוחקים ופעילויות נוספות סביב השולחן:

1. **פנטומימה:** נבקש ממתנדב להציג דיבר אחד בפנטומימה וכל השאר צריכים לנחש מהו הדיבר.
2. **בוב הבנאי:** על המשתתפים לבנות דגם של לוחות הברית מכל חפץ שזמין על השולחן (סכין, מזלג ועוד). אפשר כתחלופה בין 2 קבוצות.
3. **שיר השירים:** על בני המשפחה למצוא במהירות שירים שיש בהם את המילה הבאה: תורה/ שבועות/ חלב/ עם ישראל.
4. **עשרת live:** המחזיו בעזרת ילדיכם את מעמד הר סיני על פי הטקסט המובא בתחילת ההגדה. תוכלו לתת ל"משה" מטפחת לראש, מקל מטאטא בתור מטה, כסא בתור הר סיני ו2 ספרים בתור לוחות הברית.
5. **הדיבר שמדבר אליי:** ערכו סבב חופשי של בני המשפחה בו תספרו על הדיבר שנוגע בכם במיוחד ומדוע.
6. **הדיבר שמדבר אלינו:** חשבו מהו הדיבר שהכי חסר בחברה הישראלית בתקופה הזו.
7. **הדיבר המשפחתי שלנו:** האם ישנו ערך הקשור לדיבר שהמשפחה שלכם מצטיינת בו במיוחד? לדוגמא: כנות ואמירת אמת (לא תענה ברעך עד שקר) כבוד (כבוד את אביך ואת אמך) ועוד.

אי אנחנו:

פרויקט עשרת הדברות פועל למעלה מעשור על מנת ללמד, להעמיק וליצור חיבור לעשרת הדברות כערכי הליבה של עם ישראל. הפרויקט מפעיל תוכניות בבתי ספר יסודיים ובחטיבות ביניים ממלכתיים, בבתי מדרש לסטודנטים ובתוכניות העצמה לנשים, בארץ ובעולם.

לאתר: aseret.org.il

תכנית **יחד** מבית **רשת אור תורה סטון** פועלת לחיזוק זהות יהודית-ישראלית-ציונית, איחוי שסעים ופיתוח קהילתי לציבור הרחב בישראל דרך ובשיתוף המתנסים והמרכזים הקהילתיים ברחבי הארץ.

לאתר: yachadzehut.org.il

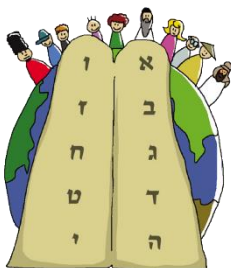
נשמח לקבל מכם משוב - לחצו כאן

הגדת שבועות

את הערב נפתח בקידוש, ובו נשתה את כוס היין הראשונה מבין ארבע כוסות בהן נתכבד בערב זה. את הדברות נלמד בין כוס לכוס, בשיטת '**הספירה לאחור**', נתחיל מהדיבר העשירי - "**לא תחמוד**" ונתקדם עד לדיבר הראשון - "**אנוכי ה' אלוהיך**".

קידוש ליל שבועות נפתח את ארוחת החג בקידוש על היין:

אלה מוצדי ה' מקראי קדש אשר תקראו אתם במוצדם.

וידבר משה את מצדי ה' אל בני ישראל.

סברי סרנו: [ועונים: לחיים]

ברוך אתה ה' אלקינו סלף העולם, בורא פרי הגפן.

ברוך אתה ה' אלקינו סלף העולם, אשר בחר בנו מכל עם ורוסמנו מכל לשון וקדשנו במצותיו, ונתת לנו ה' אלקינו באתה מוצדים לשמחה,

חגים וזמנים לששון, את יום חג השבועות הזה, את יום טוב מקרא קדש הזה, זמן סתן תורתנו, באתה מקרא קדש זכר ליציאת מצרים.

כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים. מוצדי קדשך בשמחה ובששון הנחלתנו. ברוך אתה ה', מקדש ישראל והזמנים.

ברוך אתה ה' אלקינו סלף העולם שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה.

נולדים את הידיים ומברכים:

ברוך אתה ה' אלקינו סלף העולם אשר קדשנו במצותיו ואנו על נטילת ידיים.

בוצעים את החלות ומברכים:

ברוך אתה ה' אלקינו סלף העולם, המוציא לחם מן הארץ.

הציונות שואפת לא רק לחזור ולעשות את עם ישראל לעם חי... אלא אף לתת דוגמה של עם... שבהנהלתו הפנימית וביחסיו עם האנושות כולה הוא דוגל במדיניות המבוססת על עשרת הדברות (מקס נורדאו)

כעת רגע לפני שמתחילים בארוחה נערוך אתגר משפחתי קצר: "**עשרה מי יודע?**" - נסו להיזכר יחד מה הם עשרת הדברות. היעזרו בעשר האצבעות, על כל דיבר שזוכרים מרימים אצבע אחת. ברגע שכל עשר האצבעות מורמות - **הגעעתם ליעד!**

זו ההזדמנות להיזכר ברגע מכונן - במעמד הר סיני. אחד מבני הכית מוזמן להקריא:

ויהי ביום השלישי בהית הפקר ויהי קלת וגרקים וענן כבד על ההר וקול שפך חזק מאד ויחרד כל העם אשר בסמנה. ויצא משה את העם לקראת האלקים מן הסמנה וימתצבו בתחתית ההר. והר סיני עשן כלו ספני אשר ירד עליו ה' באש ויצל עשנו כעשן הכבשן ויחרד כל ההר מאד. ויהי קול השפך הולך וחזק מאד משה ידבר והאלקים יענו בקול.

וידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר:

(1)	אנוכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים.	(6)	לא תרצח.
(2)	לא יהיה לך אלהים אחרים על פני...	(7)	לא תנאף.
(3)	לא תשא את שם ה' אלקיך לשוא...	(8)	לא תגנב.
(4)	זכור את יום השבת לקדשו ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך ויום השביעי שבת לה' אלקיך...	(9)	לא תענה ברעך עד שקר.
(5)	כבד את אביך ואם אמו למצן וארכאן ימיו על האדמה אשר ה' אלקיך נתן לך.	(10)	לא תחמד בית רעך. לא תחמד אשת רעך ועבדו ואמתו ושורו וחמורו וכל אשר לרעך.

כל זאת היה לפני מעל 3300 שנה, אי שם במדבר סיני. **והיום? איך הדברות מדברים אלינו כיום?**

כעת נחזיר את כוס הראשונה ולאחריה נפתח בדיבר הכי קשה מכל הדיברות, יודעים מהו?

ההיסטוריה היהודית מוסיפה לנוע בערוץ המוסרי שלה - המנוסח בעשרת הדברות (שמעון פרס)

לעולם ידע האדם ויאמין באמונה שלמה שמה שיש לו - טוב לו
ומה שיש לו - די לו. ומה שאין לו - לא בשבילו, כי מה שאין לו -
אינו עבורו ואז... תהיה השמחה מנת חלקו (מקור לא ידוע)

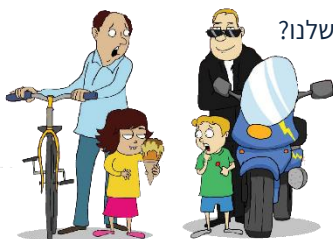
הקנאה והתאוה והכבוד - מוציאים את האדם מן העולם
(פרקי אבות)

במקום לקנא, צריך ללמוד לפרגן ולשמוח בהצלחת השני.

שאלה לדין: מדוע "לא תחמוד" זה הדיבר הכי קשה? כיצד הפייסבוק והאינסטגרם משפיעים על החמדנות שלנו?

הפעלה משפחתית: "איזהו עשיר? השמח בחלקו" (פרקי אבות) -

שתפו בחמישה דברים בהם אתם שמחים בחלקכם!

9. לא תענה ברעך עד שקר

עדות שקר - אסורה. לא לשקר וגם לא ללעוג, להעליב ולרכז. יש להשתמש רק במילים שעושות טוב לאחרים.

לשקר יש פרחים, אך אין לו פרי
(פתגם אפריקאי)

ושקר - אין לו רגליים
(מדרש אותיות דרבי עקיבא)

ומלבד שהזהיר בזה, שלא יעיד אדם
שקר, נכלל בו הלועג על חברו, והמספר
לשון הרע, והרכיל, והמלבין פני חברו
ברבים ודומיהם (אברבנאל)

הפעלה משפחתית: שחקו במשחק אמת ושקר. כל אחד מן המשתתפים אומר על עצמו משפט אחד שהוא אמת ומשפט אחד
שהוא שקר. על המשתתפים לנחש מה אמת ומה שקר. רצוי לבחור משפטים מאתגרים שמאחוריהם מסתתרים סיפורים
מעניינים.

נמזוג כוס שנייה של יין. את הכוס השנייה אנו שותים לכבוד מעמד הר סיני, בו עמדנו יחד וקיבלנו את התורה. בו הפכנו
משבט גדול של עבדים עם גורל משותף לעם בעל ייעוד ותכלית של תיקון העולם. בו שמענו את עשרת הדברות שהפכו להיות
המצפן המוסרי שלנו כעם וכיחידים. לחיים!

8. לא תגנוב

גם להעתיק מאמחון, להעלים מיסים ולעקוף בתור זו גניבה.

יהי ממון חברך חביב עליך כשלך
(פרקי אבות)

אל תגנוב כסף, אל תגנוב גם דעת. אל
תגנוב דעת אחרים, ואל תגנוב דעת עצמך.
שהרי לא פעם מבטיח האדם לנפשו
לעשות גדולות, ולא מקיים (הרבי מקוצק)

בכלל גניבה: גניבת נפשות וגניבת ממון
וגניבת דעת הבריות (ספורנו)

מספרים ש...

אל מול הגנב ניצבת דמותו של 'הנהנה מיגיע כפיו', עליו נאמר בתהילים "יגיע כפיו כי תאכל אשריו וטוב לך". האדם העמל
והיגיע שמח בהישגיו ומעריך את פירות עמלו. המעשייה הבאה ממחישה זאת היטב:

לעשיר מופלג אחד היה בן מוכשר אך עצלן. כשרצה הבן להתחתן הסכים לכך אביו אך בתנאי שיעבוד למשך זמן מה ויצבור
לעצמו ממון להמשך חייו. הבן העצלן התאכזב וזעק כי אין לו כוח לעבוד. ריחמה עליו אמו ונתנה לו מטבע זהב כשכר יום
עבודה ממוצע והוא הגיש אותו לאביו כאילו הרוויח זאת בעבודתו. זרק האב את המטבע לאש. כששאל הבן בתמיהה מדוע

עשה זאת ענה אביו: "אין זה כסף שהרווחת". כך חזר הסיפור על עצמו במשך מספר ימים. לאחר כמה ימים החליטה האם לבחון את הדבר "צא לעבוד בשוק ונראה מה יאמר אביך". מסקנותו הלך הבן ועבד קשה ובערב הביא הביתה את משכורתו. ככל הימים - זרק אביו את מטבעו לאש אך הפעם נזעק הנער, אחז ביד אביו וקרא: "לא אבי, אל תשליך את המטבע!" אורו פניו של האב והוא החזיר לו את כספו. ואמר: "עתה ידעתי כי זהו יגיע כפיך". "כיצד ידעת?" שאלה האם. "ראיתי כיצד זעק וחס על הכסף עליו יגע, וחיבב את מטבעו שעמל עליו קשה. ואם כך יידע להעריך את ממונו!" (מעובד ממעשיה גרוזינית)

הפעלה משפחתית: ערכו סבב שיתוף בו תספרו על הישג בחיים לו זכיתם בכוח העמל שלכם.

3. לא תנאף

להיות נאמן בכל מערכות היחסים: נאמן לבן/בת, הולך, לחברי, לארצי, לאצמי.

המאבד נאמנותו - אין לו עוד מה לאבד (הפילוסוף הרומי סנקה)	כל אהבה שהיא תלויה בדבר, בטל דבר, בטלה אהבה; ושאינה תלויה בדבר, אינה בטלה לצולם (פרקי אבות)	כשהאמון נעדר, הפרח היפה ביותר בזר האהבה חסר (גתה)
---	--	--

הפעלה: מיהו אדם נאמן? אחד שניתן לסמוך עליו בעיניים עצומות! זה הזמן להוכיח אמון ונאמנות ולבצע בבית "נפילת אמון": בן משפחה נופל אחורה בעיניים עצומות ובן משפחה אחר עומד מאחוריו ותופס אותו. בהצלחה!

6. לא תרצח

רצח אופי, אלימות, הפחדה, שיימינג: גם הם סוגים של רצח.

לפיכך נברא אדם יחיד בעולם ללמד שכל המאבד נפש אחת מעלין עליו כאילו איבד עולם מלא וכל המקיים נפש אחת מעלין עליו כאילו קיים עולם מלא (תלמוד ירושלמי, מסכת סנהדרין)	כל המלכין פני חברו ברבים (מעליב ומבייש) כאילו שופך דמים... שאנו רואים שאחרי שמסמיק נהיה חיוור (שהדם בורח מהפנים) (מסכת בבא מציעא, תרגום)
--	--

שאלה לדין: מהו ההיפך מ"לא תרצח"? מה תהיה ההתנהגות החיובית הנובעת מ"לא תרצח"?

אחרי שלמדנו 5 דיברות זה הזמן ללמוד העיקרית.

נמזג כוס שלישית של יין – את הכוס השלישית אנו שותים לכבוד עשרת הדברות, מילים ספורות בתנ"ך ששינו את פני העולם. עשרת הדברות, מאירים לנו את הדרך גם היום, ומכוונים את התנהגותנו ובחירותינו. עשרת הדברות מקיפים את כל תחומי החיים, ונשארים רלוונטיים בכל דור ודור. הם התמצית של כל התורה וערכי הליבה של עם ישראל. הם המפתח לבנות עולם טוב יותר. **לחיים!**

5. נכבד את אביך ואת אמך למען יאריך ימך

כיבוד הורים זו חובה שהיא זכות. להכיר טובה להורים על כל דאגתם לנו ולצרכינו, ועל כך שנתנו לנו את אמת החיים.

שלושה שותפים יש באדם: הקב"ה אביו ואמו, בזמן שאדם מכבד את אביו ואמו, אומר הקב"ה: מעלה אני עליהם כאילו דרתי ביניהם וכיבדוני (מסכת קידושין)	כשם שציני הבן אל הוריו, כן תהייה אליו ציני ילדיו בבוא הזמן. אלמלא הקשר בין אבות ובנים - תנוקת שרשרת הדורות , תאבד תקוות העבר היהודי לגבי העתיד והאומה הישראלית תחדל מלהיות. אכן גדולה חשיבותם של ההורים בישראל, ולפיכך ייחדה להם התורה מקום נכבד בעשרת הדברות (רש"י הירש)
--	--

הפעלה משפחתית: ערכו סבב משפחתי בו הילדים מודים להורים על דבר מסוים שהם קיבלו מהם (תכונה, כשרון, תובנה). לאחר מכן ההורים מתבקשים גם כן לחלוק עם המשפחה מהו הדבר המרכזי שהם קיבלו מהוריהם ושעליהם מלאים בהכרת הטוב.

4. זכור את יום השבת לקדשו

שבת היא תחנת דלק - לאגף ולנשמה. זוהי הזדמנות פז לעצור

את מרחץ החיים המטורף ולהתחבר לדברים החשובים בחיים: לעצמנו, למשפחתנו ולמסורת של אמנו.

לפני יותר משלושת אלפים שנה נחקק החוק הסוציאלי המתקדם ביותר בתולדות האנושות, יום מנוחה שבועי... ציווי אלוהי המחייב אדם לנוח מעמלו ביום שבת, להכניס שפיות בחייו שלו עצמו, ומעניק, באופן מהפכני, זכות זהה גם לעבדיו, גם למי שאינו בן דתו, ואפילו לבהמה (שלי יחימוביץ)

ארץ ישראל בלי שבת לא תיבנה אלא תיחרב... בלי שבת אין ארץ ישראל ואין תרבות ישראל (חיים נחמן ביאליק)

אמר לו הקב"ה למשה: מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה ואני מבקש ליתנה לישראל, לך והודיעם (מסכת שבת)

שרים ביחד: מוזמנים לשיר את השיר "מתנות קטנות" שמזכיר לנו איזו מתנה טובה היא השבת עבורנו.

מתנות קטנות | מילים: נעם חורב | לחן: רמי קליינשטיין

זה עוד יום שישי נושם את האוויר האור והצל משחקים שוב תופסת השולחן ערוך תמונות ילדות על הקיר שיירות לבנות חוזרות מבית כנסת והריח הזה ששורט לי את הלב מתגנב מתגנב ופותח דלתות אל אושר קטן אל אותו שיר ישן שעובר אצלנו במשך דורות

מתנות קטנות מישוה שלח לי מתנות קטנות רסיסים של כוונה עיגולים של אמונה מתנות קטנות מישוה שלח לי מתנות קטנות כמו הכוח לקבל את מה שאין את מה שיש מה עוד אפשר כבר לבקש

זה עוד יום שישי מרפסת ועיתון השמש כמו הדאגות לאט נמחקת מנגינות פשוטות זוחלות מהחלון ושום סערה כבר לא תסתיר פה את השקט

מתנות קטנות מישוה שלח לי מתנות קטנות רסיסים של כוונה עיגולים של אמונה מתנות קטנות מישוה שלח לי מתנות קטנות כמו הכוח לקבל את מה שאין את מה שיש מה עוד אפשר כבר לבקש

כי בנו בחרת ואותנו קידשת ברוך אתה ה' מקדש השבת

והריח הזה ששורט לי את הלב מתגנב מתגנב ופותח דלתות אל אושר קטן אל אותו שיר ישן שעובר אצלנו במשך דורות

מתנות קטנות מישוה שלח לי מתנות קטנות רסיסים של כוונה עיגולים של אמונה מתנות קטנות מישוה שלח לי מתנות קטנות כמו הכוח לקבל את מה שאין את מה שיש מה עוד אפשר כבר לבקש

מתנות קטנות

המילים של עשרת הדברות הן, גם היום, המסד לתרבות המערבית כולה (שמעון פרס, בנאום השבעתו לנשיא ה-9 של מדינת ישראל)

3. לא תשא את שם ה' אלוהיך לשווא

אל תשתמש בשמו של האל לשווא ומעבר לזה אל תתוהג בצורה שמיישת את שמו של עם ישראל.

שכל חייו הם רק מרדף אחרי מילוי תאוות, כסף וכבוד, נשא את שמו לשווא, בזבז את החיים ואת כח החיים האלוהי שבו על קטנות. עלינו להיות מודעים לעוצמה האלוהית שיש בנו ולממש את הפוטנציאל העצום שלנו, הן כפרטים והן כאומה מוסרית-ערכית (בצלאל ספרא)

חובה עליך לחיות חיים ראויים לשם ה' הנקרא עליך (רש"י הירש)

לא לשאת את שמו לשווא - כל אחד מאיתנו נושא עליו את שמו הפרטי ואת שמו הלאומי (ישראלי) ואת היותו אדם בעל נשמה אלוהית. בכל אחד ואחת מאיתנו נשמה עם פוטנציאל להגיע רחוק באישיותו ולתקן את העולם. כל אחד מאתנו מייצג בהתנהגותו את עצמו, את עמו ואת נשמתו - את אלוהיו ולכן צריך להיות מופת בחייו. מי שמתנהג בצורה לא מוסרית,

פיל מת משאיר אחריו את שנהבו, נמר - את חברבורותיו, ואדם - את שמו
(פתגם אינדונזי)

הפעלה: מי אני ומה שמי? הדיבר "לא תשא" מלמד אותנו על חשיבותם של השמות וכיצד אנו נושאים אותם עלינו. שתפו זה את זה כיצד אתם מתחברים לשם שניתן לכם על ידי הוריתכם, כיצד השם שלכם נוגע בכם ומכוון אתכם. עכשיו בקשו מההורים לספר על שם המשפחה, מה משמעותו? מהיכן הגיע ועוד.

2. לא יהיה לך אלוהים אחרים על פני

"לא להשתקבד לעבודה זרה, לאדם, לכסף, לאמנא, לכבוד, לאמה אחרים יגידו?"

עבדי זמן - עבדי עבדים הם, עבד ה' הוא לבד חופשי (רבי יהודה הלוי)

כל הכוס כאילו עובד עבודה זרה (רמב"ם)
כולנו עבדים אפילו שיש לנו כזה כאילו פותחים פה גדול ומחכים לעונג הבא, כולנו מכורים של מישהו... (ברי סחרוף)

יש בכלל זה העבודה זרה הגדולה המצויה היום בעולם מציאות חזק, והוא: התכונות כל המחשבות והעסקים לקיבוץ הממון והצלחת הנכסים שהמה להם האלוהים האדירים, אשר עליהם הם נשענים ובאמונתם הם נמשכים... וזוהי גופה של עבודה זרה וציקרה (ר' יצחק עראמה)

הפעלה משפחתית: עליכם להסביר כיצד כל אחד מהנושאים ברשימה הבאה יכול להפוך לעבודה זרה:

כסף, קריירה, נצחון, אוכל, יופי, כבוד, ספורט, אהבה, מסכים

תנו דוגמאות בכל נושא לעבודה זרה. מהו המכנה המשותף של דוגמאות אלו? לאור זאת, נסו להסביר איך אפשר להימנע מהשתעבדות \ התמכרות לדברים אלו.

1. אנוכי ה' אלוך אשר הוצאתיך מארץ מצרים

בדיבר הראשון האל מציג את עצמו לא כבורא העולם אלא כמי שעזר לחלשים (הוציאם ממצרים), זהו כרטיס הביקור שהוא בחר להציג. ואנו - מקבלים מכך השראה ולומדים את היסוד הבסיסי - לעזור לאחרים! זה צריך להיות גם כרטיס הביקור שלנו, עיקר חיינו, וכך נהיה שותפים לתיקון העולם.

הדבר הכי גדול בעולם הוא לעשות טובה למישהו אחר! (הרב שלמה קרליבך)

בתנ"ך הסעודה נגיש לשולחן קינוחים מפנקים.

נמזג את כוס היין הרביעית והאחרונה - את הכוס הרביעית של היין אנו שותים לכבוד האחדות בעם ישראל. במעמד הר סיני שררה בעם ישראל אחדות נדירה. "ויוחן שם ישראל נגד ההר" - מפרש רש"י כי לשון היחיד "ויוחן" מלמדת כי חנו שם "כאיש אחד בלב אחד". כאז גם היום, נישא תפילה לאחדות והבנה ביננו. שנזכה כולנו יחד, כל גווי הקשת הפוליטית החברתית והדתית, להתאחד סביב המכנה המשותף שלנו, ערכי הליבה שלנו, עשרת הדברות. ויחד - נבנה עולם טוב יותר. **לחיים!!**

שרים יחד: אין יותר טוב מלסיים בשירה משותפת!

תוכלו לשיר שירים הקשורים לחג: ארץ זבת חלב ודבש, סלינו על כתפינו

שירים הקשורים לאחדות: לחיי העם הזה, יחד כל הדרך, יחד לב אל לב

ושירי תפילה לעתיד טוב יותר: הלואי, בשנה הבאה, לוי יהי.

חג שמח!